

Uchwała

Komisji habilitacyjnej

z dnia 7 lipca 2021

powołanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie literaturoznawstwo
wszczętym na wniosek dr Magdaleny Bednarek

§ 1

Komisja habilitacyjna, powołana przez Radę Dyscypliny Literaturoznawstwo UAM w dniu 18.02.2021 2020 w składzie:

1. prof. dr hab. Ingi Iwasiów – przewodnicząca;
2. prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel – recenzentka,
3. dr hab., prof. UW r Anna Gemra – recenzentka,
4. dr hab., prof. UŚ Dariusz Nowacki – recenzent,
5. dr hab., prof. IBL Magdalena Rembowska-Płuciennik – recenzentka, dr hab.,
6. prof. UAM Agnieszka Kwiatkowska – członkini, dr hab. prof. UAM Beata Przymuszała – sekretarz.

działając na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.) po zapoznaniu się z recenzjami i dokumentacją wniosku oraz po przeprowadzeniu i przyjęciu kolokwium habilitacyjnego stwierdza, że aktywność naukowa oraz osiągnięcie naukowe zatytułowane *Baśni przeobrażone. Transformacje bajki i baśni w polskiej epice po 1989 roku* (Wyd. Naukowe UAM 2020) stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej literaturoznawstwo i wyraża pozytywną opinię w sprawie nadania dr Magdalenie Bednarek stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie literaturoznawstwo.

UZASADNIENIE

Załącznik do niniejszej uchwały zawierający uzasadnienie stanowi jej integralną część.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

(podpis Przewodniczącej Komisji habilitacyjnej)

Poznań, dn. 15 lipca 2021 r.

UZASADNIENIE

Uchwały Komisji habilitacyjnej z dnia 15 lipca 2021 powołanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie literaturoznawstwo wszczętym na wniosek dr Magdaleny Bednarek

Uchwała Komisji powołanej dn. 18.02.2021 przez Radę Dyscypliny Literaturoznawstwo UAM w Poznaniu do zaopiniowania wniosku dr Magdaleny Bednarek w postępowaniu wszczętym w dn. 29.09.2020 o nadanie stopnia doktora habilitowanego została podjęta w trybie jawnym. W końcowym posiedzeniu dn. 15 lipca 2021 r. Komisja zebrała się w pełnym, 7-osobowym składzie: prof. dr hab. Inga Iwasiów – przewodnicząca; prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel – recenzentka, dr hab., prof. UW r Anna Gemra – recenzentka, dr hab., prof. UŚ Dariusz Nowacki – recenzent, dr hab., prof. IBL Magdalena Rembowska-Pluciennik – recenzentka, dr hab., prof. UAM Agnieszka Kwiatkowska – członkini, dr hab. prof. UAM Beata Przymuszała – sekretarz.

Obrady przeprowadzono zdalnie w formie wideokonferencji za pomocą Platformy MsTeams¹. Przebiegły one w dwóch etapach. Odbyło się Kolokwium z udziałem Habilitantki. Przebieg Kolokwium został zaprotokołowany w odrębnym dokumencie (zał. nr 1). Tego samego dnia o godzinie 12.00 odbyło się posiedzenie Komisji, która podjęła Uchwałę w trybie jawnym, działając na podstawie Ustawy z dn. 18 lipca 2018 *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (protokół z posiedzenia Komisji – zał. nr 2). Wszyscy uczestnicy kolokwium i posiedzenia Komisji widzieli się i słyszeli w czasie rzeczywistym i mieli możliwość wielostronnej komunikacji w takim trybie.

Komisja kierowała się następującymi przesłankami: konkluzjami i dowodzeniem w recenzjach, przebiegiem kolokwium habilitacyjnego, oceną całokształtu dorobku. Wpłynęły cztery pozytywne recenzje, a po nich także opinia członkini Komisji dr hab. Agnieszki Kwiatkowskiej.

¹ Sposób przeprowadzenia kolokwium oraz obrad Komisji „poza siedzibą podmiotu habilitującego przy pomocy środków komunikacji elektronicznej” przyjęty na podstawie art. 221 ust. 9 a. Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, rozdz. 3. *Stopień doktora habilitowanego*.

Wszyscy recenzenci wysoko ocenili monografię przedstawioną jako podstawę uzyskania stopnia doktora habilitowanego, podkreślając, iż rozprawa stanowi „znaczący wkład w rozwój literaturoznawstwa (prof. Anna Czabanowska-Wróbel), „uzupełnienie istotnej luki w rodzimym literaturoznawstwie” (dr hab. Anna Gemra), „istotny wkład w rozwój literaturoznawstwa” (dr hab. Magdalena Rembowska-Pluciennik), „jest pracą ważną; w dużej mierze pionierską, to cenne osiągnięcie literaturoznawcze” (dr hab. Dariusz Nowacki), „wnikliwe studium literaturoznawcze diagnozujące sposoby obecności baśni we współczesnej literaturze i kulturze” (opina - dr hab. Agnieszka Kwiatkowska).

Prof. Czabanowska-Wróbel w podsumowaniu wnikliwego omówienia monografii szczególnie doceniła warsztat teoretycznoliteracki Habilitantki („doskonały”), podkreślając iż dysponuje ona także świetną orientacją w badaniach kulturoznawczych i socjologicznych, co pozwala recenzowanej pracy na zaprezentowanie społecznego kontekstu interpretowanych utworów.

Dr hab. Anna Gemra doceniając pionierskość badań nad bajkowym językiem w utworach nie do dzieci adresowanych zauważyła, iż praca ta „otwiera nowe perspektywy studiów dotyczących baśni (bajek) i jej przemian we współczesnej kulturze, poszukiwania jej tropów w twórczości ‘niebaśniowej’”. Szczególną uwagę zwróciła także dr hab. Gemra na wykazanie się przez Habilitantkę bardzo dobrą znajomością współczesnej prozy.

Dr hab. Dariusz Nowacki z kolei zauważył, iż książka Habilitantki wpisuje się w wieloletni proces badań nad bajką, co czyni z jej pracy obecnie podstawowe opracowanie tematu. Stwierdził przy tym, iż sam przedmiot analiz wymagał od Autorki monografii jego sprofilowania, ponieważ polska literatura nie dysponuje całościowymi artystycznymi transformacjami bajki/baśni (z wyjątkiem „Wrońca” Jacka Dukaja). Recenzent docenił szczególnie II rozdział poświęcony retellingowi/rewritingowi ze względu na jego znaczny walor poznawczy oraz rozdział III poświęcony metamorfozom postaci, w którym wnikliwe interpretacji pozwalają Habilitantce odczytać analizowane książki w sposób odkrywczy, co jest szczególnie istotne w przypadku utworów mających ustaloną pozycję. Podkreślona została także świetna orientacja dr Bednarek we współczesnej prozie polskiej.

Na bardzo dobre kompetencje teoretycznoliterackie Habilitantki, pozwalające wpisać się jej pracy w kontynuację badań nad bajką - ujmując je w perspektywie interdyscyplinarnej - wskazała dr hab. Magdalena Rembowska-Pluciennik. Recenzentka wyeksponowała zwłaszcza części II i III rozdziału, w których kulturowe analizy bajek pozwalają wprowadzić społeczne aspekty sytuacji kobiet.

Na szczególną wagę rozdziału III wskazała także w opinii dr hab. Agnieszka Kwiatkowska stwierdzając, iż analizy poświęcone wybranym postaciom baśniowym „przekraczają ramy literaturoznawstwa w naturalny sposób odwołując się do socjologii i kulturoznawstwa”.

Recenzenci równie wysoko ocenili pozostały dorobek naukowy Habilitantki szczególnie zaznaczając walory książki podoktoratowej *Mikrokosmos literacki: przestrzeń genologiczna małych form narracyjnych w prozie polskiej lat 1945-1989*. „Erudycyjna, zawierająca finezyjne analizy refleksja nad przemianami w genealogii skupiona na kulturowych nawiązaniach do gatunku w małych formach narracyjnych” – tak dr hab. Rembowska-Płuciennik podsumowała znaczenie tej pracy, dodając zarazem, iż Habilitantka posiada zdolność porządkowania obszernego materiału badawczego (co zostało wyeksponowane również przy ocenie książki habilitacyjnej – „mocną stroną stylu naukowego Habilitantki jest (...) zdolność do drobiazgowego porządkowania materiału – pod różnymi kątami, z wielu perspektyw, z wielką wrażliwością na niuanse”).

Na wartość propozycji typologicznych zawartych w tej książce zwrócił z kolei uwagę dr hab. Dariusz Nowacki, dodając, iż pozwalają one na interpretację kwestii genologicznych w szerszych kontekstach (także związanych z krytyką kultury).

Dr hab. Anna Gemra postanawiając nie oceniać książki podoktorskiej zaznaczyła jednak, iż wybór tematu tej pracy jest nieszablonowy, a ten sposób postępowania – odrzucenie schematów – wyznacza w ogóle ścieżki badawcze Habilitantki.

Prof. Czabanowska-Wróbel wypowiadając się o książce podoktorskiej w podobnym duchu jak dr hab. Anna Gemra wymieniła jako szczególne walory tej pracy logiczność wywodu, interpretacyjne odkrycia oraz zdolność przywracania wagi pisarkom/pisarzom pomijanym w badaniach.

Ocena pozostałego dorobku naukowego wyróżniała artykuły poświęcone Barbarze Czałczyńskiej i powieści o kobiecym dojrzewaniu (prof. Czabanowska-Wróbel), recepcji Bettelheima w Polsce (dr hab. Gemra – podkreślająca zarazem, iż Habilitantka łączy w swych pracach podejście genologiczne z feministycznym), zainteresowania teoretycznymi badaniami Stefanii Skwarczyńskiej i powieści o kobiecym dojrzewaniu (dr hab. Nowacki). Dr hab. Rembowska-Płuciennik nie wyróżniając żadnego z artykułów podkreśliła ich różnorodność i znaczenie dla kształtowania się profilu badawczego Habilitantki. Dr hab. Agnieszka Kwiatkowska zaznaczyła, iż ta część prac pozwala ocenić Habilitantkę jako badaczkę samodzielną, która wnosi „celne rozpoznania dotyczące literatury dwudziestowiecznej”.

Dr hab. Gemra zawarła w recenzji także uwagi krytyczne dotyczące całości dorobku dr Magdaleny Bednarek, wykorzystującej wielokrotnie te same przykłady i opracowania. Recenzentka przyznała jednak, iż może to być „konsekwencją obracania się w kręgu tych samych zagadnień”. Recenzentka zwróciła też uwagę na nieścisłość w zapisie bibliograficznym w jednym z rozdziałów rozprawy habilitacyjnej opartym na wcześniej opublikowanym artykule (podobny brak sygnalizowała dr hab. Gemra w odniesieniu do tłumaczeń dwóch artykułów nielocalizujących pierwotnych wersji polskich).

Uwagi Recenzentek i Recenzenta w odniesieniu do rozprawy habilitacyjnej - przybierające kształt naukowej dyskusji z koncepcją Habilitantki oraz uściśleń i korekt, nie wpłynęły na ocenę wartości naukowej monografii.

Dr hab. Anna Gemra podkreśliła wątpliwości terminologiczne, jakie budzi użycie terminu „epika” w tytule oraz nierozróżnianie bajki/baśni. Podobnie odniosła się do synonimicznego traktowania retellingu i rewingu (wskazując na spory wśród badaczy), czy pominięcie tropu Stanisława Lema sugerującego nazywanie *fantasy* „nową wersją bajki”. Recenzentka zaznaczyła również, iż podjęcie analiz nad bohaterami męskimi w bajkach rozwinęłoby konkluzje rozprawy (wskazując też na ten problem w odniesieniu do pojęcia intertekstualności, które powinno być poszerzone o aspekt multimedialny). Dr hab. Gemra wniosła też uwagi o charakterze redakcyjnym.

Prof. Anna Czabanowska-Wróbel wskazała z kolei na konteksty, które warto byłoby przedyskutować i rozwinąć. W tym zakresie ujęła obecność bajkowości w powieściach o dzieciństwie, podkreśliła przydatność sięgnięcia po inne niż współczesne kody kulturowe oraz poszerzenia rozważań nad powieścią popularną o analizy schematów fabularnych i socjologiczne wymiary interpretacji. Recenzentka zauważyła w odniesieniu do powyższych uwag, iż monografia Habilitantki mieści w sobie potencjał dwóch książek (o „polskiej prozie współczesnej w kontekście baśni” i o „zjawiskach kultury popularnej i życia społecznego”).

Dr hab. Magdalena Rembowska-Płuciennik zwracając uwagę na tekstocentryczność rozważań Habilitantki, podkreśliła, iż brak odniesień do multimedialności współczesnej kultury uniemożliwił analizę „transmedialnego charakteru bajki”. Zarazem wskazała, iż to zastrzeżenie o metodologicznym charakterze „tłumaczy się w uprawianym przez Habilitantkę paradygmacie tekstocentrycznej historii literatury”.

Wszystkie recenzje dorobku dr Magdaleny Bednarek zawierają jednoznacznie pozytywne konkluzje, równoznaczne z poparciem wniosku o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, potwierdzone podczas posiedzenia Komisji.

Podczas kolokwium zadano liczne pytania, odbyła się później dyskusja, w trakcie której odpowiedzi na część pytań Komisja uznała za wystarczające, w przypadku innych wskazała, że można byłoby pogłębić odpowiedzi, a także - jeśli nawiązania nie były celne lub odpowiedź nie została udzielona – zostało to zaznaczone (szczegółowy przebieg dyskusji zawiera protokół z tej części posiedzenia Komisji, załącznik nr 1).

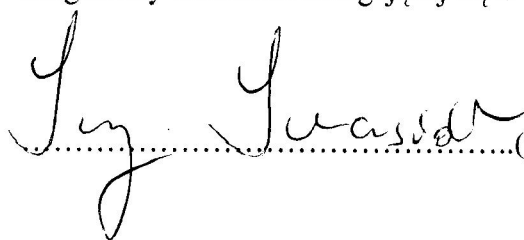
W dyskusji Komisja stwierdziła, iż Habilitantka potrafi uzasadniać własne tezy i wybory badawcze, posiada rozległą wiedzę i nawet wówczas, gdy nie spełnia oczekiwań osób pytających, sprawnie nawiązuje dialog naukowy.

W trakcie posiedzenia Komisji, które odbyło się bezpośrednio po kolokwium członkowie Komisji wyrażali swoje opinie dotyczące całego dorobku Habilitantki z uwzględnieniem wysłuchanego kolokwium.

Prof. Anna Czabanowska-Wróbel potwierdziła konkluzje swojej recenzji i wysoką ocenę kolokwium. Prof. Anna Gemra powiedziała, że podtrzymuje ocenę zawartą w recenzji pozostając przy zastrzeżeniach i wątpliwościach, które w niej wyraziła. Prof. Dariusz Nowacki zaznaczył, iż także podtrzymuje w całości konkluzję recenzji i dostrzegając braki wskazane w innych recenzjach zachowuje entuzjastyczne stanowisko. Prof. Magdalena Rembowska-Płuciennik zaznaczyła, iż podtrzymuje pozytywną ocenę całokształtu dorobku (uwypuklając zastrzeżenia dotyczące metodologii i mankamentów wypowiedzi podczas kolokwium). Podkreśliła, iż obie monografie dr Bednarek są silnym elementem jej dorobku i pozwalają uznać, że Habilitantka spełnia wymogi formalne. Prof. Agnieszka Kwiatkowska wysoko oceniła dorobek Habilitantki, uznając zarazem słuszność zgłoszonych w recenzjach zastrzeżeń. W konkluzji stwierdziła, iż po zapoznaniu z dorobkiem, recenzjami, z prezentacją i kolokwium nie ma wątpliwości, iż dr Magdalena Bednarek jest samodzielną badaczką, a przedstawiony dorobek ma istotny wkład w rozwój literaturoznawstwa. Prof. Beata Przymuszała również wysoko oceniła cały dorobek Habilitantki i zgadzając się z uwagami recenzentów, podkreśliła, iż lektura zarówno pracy, jak i recenzji potwierdza duży potencjał badaczki i wyraziła przekonanie o jej znacznym wkładzie w rozwój literaturoznawstwa. Prof. Inga Iwasiów stwierdziła, iż także ocenia wysoko całość tego, co przeczytała i czego wysłuchała, dzieląc krytyczne opinie z recenzji i dyskusji. Zwróciła też uwagę na dobrze uzasadniony sposób prowadzenia współpracy międzynarodowej, potwierdzone dokumentacją osiągnięcia dydaktyczne oraz wzorowe przygotowanie dokumentacji i wykładu.

Podczas dyskusji opinie pozytywne przeważały nad uwagami polemicznymi, co pozwoliło Komisji ustalić, że opinie krytyczne nie mają wpływu na całościową ocenę tego dorobku, który spełnia wszystkie wymagania ustawowe, i zostaje oceniony jako znaczny wkład w dyscyplinę literaturoznawstwa, spełniając wszystkie warunki wymienione w ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

Biorąc pod uwagę wartość wszystkich opisanych elementów i etapów postępowania Komisja podjęła w głosowaniu jawnym jednogłośnie decyzję o poparciu wniosku p. dr Magdaleny Bednarek ubiegającej się o stopień dr habilitowanej nauk humanistycznych.

.....(podpis Przewodniczącej Komisji Habilitacyjnej)